

Afetler ve Acil Durumlar Odağında Youtube Kanalları Üzerinde Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi ile İlgili Videoların İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma

A Study on the Analysis of Videos of the National Medical Rescue Team on Youtube Channels with a Focus on Disasters and Emergencies

 Seda UZUNALI¹, Hüseyin Yamaç YILDIZLAR²,

¹Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi Anabilim Dalı, Gümüşhane, seda.bagbanci@windowslive.com (Sorumlu Yazar)

²Avrasya Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Trabzon

Geliş tarihi/Received:30.11.2022

Kabul tarihi/Accepted:27.01.2023

Yayın tarihi/Online published:15.12.2023

DOI: 10.54862/pashid.1212642

ÖZET

Afetler sonucunda oluşabilecek olan durumlar, insan hayatını birçok konuda olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Özellikle arama kurtarma çalışmalarının ve müdahale de bulunan ekiplerin afet yönetimi bağlamında önemi büyüktür. Gelişen dünyada teknolojinin ilerlemesi ile birlikte imkanlar artmış ve bu durumla birlikte daha büyük kitlelere ulaşmak daha kolay bir hale gelmiştir. Sosyal medya, televizyon, radyo gibi insanların sürekli olarak kullandığı sistemlerden faydalanarak afete hazırlık aşamasında birçok faaliyet gerçekleştirilebilmektedir. Bu durumda daha fazla insana ve aynı anda topluluklara doğru bilginin aktarılması sağlanmaktadır. Bu çalışma, Ulusal Medikal Kurtarma Ekibinin (UMKE) afetlerde kurtarma faaliyetlerindeki yeri ve önemi üzerine vurgu yapmaktadır. UMKE ile ilgili odak vurguların ne olduğu üzerine odaklanılan bu çalışmada YouTube platformuna "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi" yazılarak görüntülenen videolardan filtre ile alt değer olarak iki bin üzerinde izlenen videolar incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar UMKE'nin özellikle kurtarma ve sağlık müdahaleleri bağlamında kritik bir önemde olduğunu göstermiştir.

Anahtar kelimeler: Afet, Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi, YouTube

ABSTRACT

Situations that may occur as a result of disasters can negatively affect human life in many ways. Especially the search and rescue works and the response teams are very important in the disaster management. In the developing world, technological progress have increased opportunities and it has become easier to reach larger masses. Many activities can be carried out during the disaster preparedness phase by making use of the systems that people constantly use, such as social media, television, and radio. In this case, it is ensured that the right information is transferred to more people and at the same time to the communities. This study emphasizes the importance of the National Medical Rescue Team in disaster recovery activities. In this study, which focuses on what the focus is on UMKE, the videos viewed by typing "National Medical Rescue Team" on the YouTube platform were examined with the filter and the videos watched over two thousand as the lower value. The results showed that UMKE is of critical importance, especially in the context of rescue and health interventions.

Keywords: Disaster, National Medical Rescue Team, YouTube

GİRİŞ

Afetler hakkında meslek örgütleri ve bilimsel disiplinlerde birbirinden farklı tanımlar yapılmaktadır. Dolayısıyla afet kavramı hakkında net bir tanım yapabilmek zordur. Genel ifade ile afet kavramı, toplumun belirli bir kısmını veya tamamını ekonomik, fiziki ve sosyal kayıplara uğratan ve hayatın akışını olumsuz yönde etkileyen olaylar olarak adlandırılabilir (Varol, 2007). Ülkemiz birçok afet türüne maruz kalan bir konuma sahiptir. Türkiye’de etki derecesi açısından bakıldığında en çok depremler, heyelanlar, sel, kaya düşmesi, çığ ve orman yangınları gibi doğa kaynaklı afetlerin yer aldığı görülmektedir (Altun, 2018). Afet ülkesi olan Türkiye’de gerçekleşen afetler can ve mal kayıpları açısından incelendiğinde ise en çok kaybın depremlerden kaynaklı olduğu ortaya çıkmaktadır (Tercan, 2018). Doğa kaynaklı afet türleri etkileri açısından üç durumda insanları ve çevreyi etkilemektedir. Bunlar; fiziksel, sosyolojik ve ekonomik olarak sınıflandırılabilir.

Fiziksel etkilerinde ilk olarak; ölenler, yaralananlar ve zarar görenler, ikinci olarak ise; konut, altyapı, tarım ve yaşam hattı gibi zararlar yer almaktadır. Ekonomik etkileri ise mali ve ekonomik sonuçlar, sosyal etkileri ise parçalanmış aile, yetimler, borçlular, eğitimde aksama ve travmalar gibi sonuçlar olarak belirtilmektedir (Yavuz ve Dikmen, 2015).

Afet öncesi bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmaların yanı sıra afet sırasında da bilgiye ulaşmak için sosyal medya etkili şekilde kullanılmaktadır. Sosyal medyanın yanlış kullanılması ile bilinçsiz paylaşımlar yapılması gerginlik ve huzursuzluk oluşturabilmekte ve ikincil krizlere neden olabilmektedir (Demiröz, 2020). Çağımızda insanlar yazılı materyallerden daha ziyade interneti ve sosyal medyayı daha fazla kullanmaları sebebi ile afet konusunda da

bilgilendirme için bu yolun daha etkili olacağı belirtilmektedir (Özdemir ve Şahinöz, 2022). Teknolojik gelişmelerin gerçekleşmesiyle birlikte veri iletim yollarından olan internet ve uydu iletişimde gelişmeler olmuştur. Bu durum ise video iletilerini sonsuz çoğaltma imkânı sağlamış ve bu verilerin hayal edilemeyecek kadar uzaklıklara iletilmesini sağlamıştır (Altunay, 2006). Gözlenen bu gelişmelerden bir tanesi de mobil teknolojiler olup bu sayede insanlar istedikleri yer ve zaman internete bağlanabilme imkanına erişmiştir (Yıldırım ve Özmen, 2012). Yaşadığımız bilgi çağında toplumu bilgi toplumu olarak nitelendirmek gerekmektedir. Bu bilgi toplumunda teknoloji ve iletişimde ki ilerlemeler çağımızın getirdiği yeniliklerle mümkün olmaktadır (Konuk ve Güntaş 2019). Genç nüfusun sosyal medya kullanım amacının çoğunlukla eğitim ve haberleşme olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda araştırmada afetler ve acil durumlar odağında YouTube platformunda UMKE ile ilgili bilgilendirme videolarının incelenerek odak vurguların ortaya koyulması ve UMKE’nin afet ve acil durumlar bağlamında yeri ve önemi ile ilgili durumun betimlenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsam doğrultusunda YouTube platformunda arama sekmesine “Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi” yazılmış ve en çok görüntülenen videolar filtrelenerek görüntülenme sayısı iki bin ve üzerinde olan videolar değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Çalışma ile UMKE’nin afet ve acil durumlar ile ilgili özellikle vurguladığı önemli noktaların belirlenip incelenmesi ve literatüre katkı/kaynak sağlayacak şekilde ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Bu çalışma ilgili videolarının incelenmesi, afet ve acil durumlarda UMKE’nin yeri ve önemi hususunda farkındalığı arttırmak ve ileride yapılması beklenen çalışmalara bir kaynak oluşturabilmesi açısından önem arz etmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Afet kavramı; insanları doğa, beşerî ve teknolojik sebeplerden dolayı etkileyen, fiziksel, ekonomik ve sosyal anlamda kayıpların olduğu, kurum ve kuruluşların ortaklaşa çalışmasının gerektiği olaylar olarak adlandırılmaktadır (Erkal ve Değerliyurt, 2009). Bahsedilen bu afetler bir anda oluşmakta ve olduğu alanlarda insan nüfusunun büyük kısmını etkilemektedir. Bu etkilenmeler

bağlamında mal ve can kayıplarının gözlenmesi ve müdahalelerin yapılmasına rağmen kayıpların engellenememesi de afetlerin ortak özellikleri arasında yer almaktadır (Önsüz ve Atalay, 2015). Afetler can ve mal kayıpları, sosyal ve psikolojik kayıplar gibi çoklu kayıplara sebep olduğundan afet alanlarına hızlı etkin müdahalelerin yapılması gerekmektedir (Ayvazoğlu vd., 2022). Yaşanılan

afet olaylarında can kayıplarının nedenlerine bakıldığında ise; afet planlamasının eksik olması, kurtarma ve enkaz kaldırma gibi organizasyonlardaki eksiklikler, yerel tıbbi olanaklardaki eksiklikler ve bu yardımlarda bulunabilecek kuruluşların afet sırasında hasar görmesi gibi durumlardan bahsedilebilir (Akpınar ve Ceran, 2020).

Afet ile mücadele noktasında gelişmeler sağlanabilmesinde yaşanan afet olaylarında gözlenen deneyimler ve daha önce yaşanmış olan afet olaylarından edinilen bilgilerin önemi yüksektir. Gerçekleşen her afet olayı hem insanlar üzerinde izler bırakmakta hem de çıkarılması gereken dersler içermektedir. Bununla birlikte büyük alanlarda gözlenen afetler ise kapanması oldukça güç yaralar bırakabilmektedir (Özmen ve Özden, 2013). Bu yaraları sarmakta ve hasarları gidermekte ise bazı gruplar ve ekipler yer almaktadır. Afet gerçekleştiği zaman sağlık hizmeti sunan, gönüllülük esasına dayanarak kurulmuş olan UMKE, sağladıkları sağlık hizmetinin yanı sıra afet ile ilgili kişiler, kurumlar ve kuruluşlar ile iletişime geçmek için gerekli eğitimi almış sağlık personellerinden oluşan bir ekiptir (Gökkaya ve Dinç, 2020). Afetlerde Sağlık Organizasyonu Projesi bağlamında, 2004 yılında afetzedelere doğru ve erken müdahalede bulunmak, yaralanma ve can kayıplarını mümkün olan en az seviyelere indirmek amacıyla UMKE kurulmuştur (Günaydın vd., 2017). Ekibin afet ve acil durumlar

dışında etkin olduğu durumlar; KBRN olayları, yangın ve patlamalar, büyük trafik kazaları, toplumsal olaylar, toplu göçler ve büyük nüfus hareketleri, tehlikeli ve salgın hastalıklar gibi olaylardır. UMKE personelleri bahsettiğimiz afet olayları olmadığı zamanlarda ise asli işlerini yürütmektedirler (URL-1). UMKE bu hususlar dışında sosyal medya ağlarında da yayınladıkları eğitim, tatbikat ve kamu spotu videoları ile de binlerce kişiye ulaşmaktadır.

TÜİK verilerine göre 2022 yılında sosyal medya uygulamalarından YouTube kullanım oranı %67,2 olarak belirtilmiştir (URL-2). Bu oranlar göz önüne alınarak YouTube platformunda yayınlanmış olan UMKE ile ilgili videolarında ulaşılacak kitlenin yüksek olacağı düşünülebilmektedir. Bu bağlamda bilgilendirme videoları hakkında bilgi vermek gerekirse eğitim, sağlık vb. konularda insanları düşünmeye yönelten ve kişilerde farkındalığın oluşmasını hedefleyen araçlar olarak ifade edilebilir (Aytekin, 2016). Bu videolar hazırlanma aşamasında bireylerin ve toplumun faydasına olma amacı güdülerken hazırlanmaktadır. Kişilerde bilinç düzeyini arttırmak, tutum ve davranışlara yansıtmayı hedeflemektedir (Akova, 2017). Ayrıca öncelikle sağlık konularını ele almakla beraber bunun yanı sıra olası tehlikelere karşıda toplumu da uyarmaktadır (Kurt ve Alarçın, 2019).

MATERYAL METOT

Afetler ve acil durumlar odağında UMKE ile ilgili videoların analizi üzerine yapılan araştırma nitel yöntem olan web hasatçılığı ve içerik analizi incelemesine bağlı kalınarak yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemleri; insanların ya da grupların yaşam şekillerine, hikayelerine, davranışlarına ve sorunlarına atfettiği anlamları anlamaya yönelik bir yaklaşıma dayalıdır (Creswell, 2014; Özdemir, 2010). Nitel araştırma, olay ve olgulara ilişkin detaylı ve derinlemesine bilgi edinme sürecini kapsamaktadır (Patton, 2018). 2005 yılında sadece bir video paylaşım platformu olarak hizmete giren YouTube, 2006 yılında Google tarafından satın alınmasının ardından hızla gelişmiş ve yeni nesil internet tabanlı dijital video ve televizyon platformuna evrilmiştir. YouTube iki farklı doğrultuda gelişmiştir; bir yandan sıradan internet kullanıcılarına videolarını internet üzerinden

yayımlama imkânı vermiş, bir yandan da profesyonel içerik üreticileri için çevrimiçi video havuzu içerisinde çok sayıda içeriği yayımlama imkânı sunmuştur (Morreale, 2014). YouTube sürekli olarak yeni içeriklerin eklendiği, daha önce yüklenen içeriklerin silindiği ya da site içerisinde alt sayfalara aktarıldığı döngüsel bir sayısal ortamdır. Alan çalışmalarına dahil edilen YouTube kanallarının bu değişikliklerden etkilenmeden detaylı şekilde incelenmesi için web arayüzünün çevrim dışı ortama aktarılması kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu kapsamda web hasatçılığı yöntemi kullanılarak 01.07.2022 – 01.10.2022 tarihleri arasında, söz konusu video linklerinin ekran görüntüleri kayıt altına alınarak internet ortamından, araştırma için kullanılan bilgisayarın diskine aktarılmıştır (Dikmen, 2018). Web ortamına erişim için özgür ve açık kaynak kodlu Firefox tarayıcısı

kullanılmıştır (Şen Baysal vd., 2015). Elde edilen ekran görüntüleri PNG formatında kayıt altına alınmıştır. Bu zaman zarfında, web sayfalarının değişken görüntüleme boyutları ve çok fazla URL bağlantı adresinin bulunması sebebiyle otomatik kayıt sistemleri ve yazılımları kullanılmamıştır. Kayıt işleminde özellikle sadece UMKE adı geçen değil içerik olarak UMKE ve etkinlikleri ile ilgili videolara odaklanılmış ve toplam video sayısının belirlenmesi için YouTube içerik arama bölümüne, "Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi" yazılarak içerik sonuç listesi kayıtlanmıştır. Bu işlemler sonucunda

görüntülenme sayısı toplam iki bin ve üzerinde olan videolar değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bilgilendirme videolarına ait görüntülenme süreleri ve sayıları Tablo 1’de ifade edilmektedir. Videoların başlık ve içeriği doğrultusunda en çok vurgu yapılan noktalar belirlenmiştir. İncelemeye alınan YouTube kanallarında geleneksel medyada yayınlanan içeriklere sıkça yer verilmektedir. Bu doğrultuda çok fazla içerik bulunduğu ve genelde il bazlı tatbikatlar ya da arama-kurtarma faaliyetlerine ağırlık veren videoların olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Afetler ve Acil Durumlar Odağında Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi ile İlgili İncelenen Videolara Dair Bilgiler

Bilgilendirme Videoları	Süre	Görüntülenme sayısı
Canlı yayında tüyleri diken eden görüşme...Azize enkaz altında: Hiç kimse susmasın aşağıda!	4 Dakika 57 Saniye	471 B
UMKE'nin başarısının sırrı	2 Dakika 20 Saniye	51 B
UMKE Nedir? UMKE Ne İşe Yarar?	2 Dakika 31 saniye	14.919 B
UMKE nedir? UMKE nin açılımı nedir?	1 Dakika 30 Saniye	9.3 B
Doç. Dr. Deniz Göksedef ulusal medikal kurtarma ekipleri hakkında	2 Dakika 15 Saniye	5 B
UMKE Personeli Göçük Altında Ameliyat Dahi Yapabiliyor	6 Dakika 33 Saniye	4,4 B
Mesajınız Var- Kayseri Arama Kurtarma Ekipleri	5 Dakika 54 Saniye	2.2. B
Antalya UMKE tanıtım 2016-5.ulusal	2 dakika 32 saniye	2.1 B
Kars, UMKE ve 112 ekipleri deprem bölgesinden döndü	4 dakika 38 saniye	2 B

BULGULAR

- “Canlı yayında tüyleri diken diken eden görüşme... Azize enkaz altında: hiç kimse susmasın aşağıda!” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“Elâzığ Sivrice merkezli 6,8 büyüklüğündeki depremde yıkılan binaların enkazlarında arama kurtarma çalışmaları devam ederken, yıkıntı altında olduğu belirlenen 'Azize' adlı kadına, UMKE (Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi) ekibinden bir kadın görevli telefonla ulaştı. Görevli, Azize'ye seslenerek, sakın olması gerektiğini belirtip, enkaz altında bulunan diğer yakınlarını da uyanık tutmasını istedi. Bugün saat 10.30 sıralarında gerçekleştiği değerlendirilen ve kaydedilen görüntülerde kadın görevlinin, sık sık Azize'ye ismi ile seslenerek, "Sen bir annesin. Aşağıdaki herkesin şu anda annesi sensin. Bizim tek

iletişim kurduğumuz kişi sensin. Tüm güç sende. Sen daha güçlü olacaksın. Ağlamıyorsun sakın olup hepsine destek oluyorsun. Konuşabilen herkese seslen. Hepsini konuştur. Hiç kimse uyumasın" dediği duyuldu. Ayrıca kadın görevlinin Azize'ye telefonunun şarjının bitirmemesi uyarısında bulunup, moral verip, yapması gerekenleri de belirterek, "Telefonunu kendinden uzak tutma. Eşin konuşuyor mu? Konuşabilen herkese seslen. Hepsini konuştur. Hiç kimse uyumasın. Herhangi birinin sesi kesildiği zaman hemen bize seslen. Biz yukarıdayız. Burnunuzdan nefes alın, ağızınızdan verin. Korkacak bir şey yok, hepimiz yukarıdayız, sakın olun" dediği görüntülerde yer aldı. Bu arada ailesi ile enkaz altında olan Azize'nin eşi ve 1 oğlunun kurtarıldığı, diğer oğlu ile kendisine ise ulaşılmaya çalışıldığı öğrenildi.” Bu ifade doğrultusunda video

içeriğindeki hedef; UMKE personelinin iletişim konusunda ki performansı ve deneyiminin hayat kurtarıcı etkisinin varlığını vurgulamaktır.

- “UMKE’nin başarısının sırrı” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“İstanbul ili genelinde afete yönelik çok büyük bir çalışma yapıldığı vurgulanmakta bir afet durumu olduğunda daha önceden yapılan planlar çerçevesinde hangi çalışan hangi noktada kiminle buluşacağını bilir ve ona göre hareket edilir. Afet sonrası kurtardığım insanlar ile halen daha görüşmeye devam ediyoruz. Van Erciş’te bir deprem olmuştu ve Van da komuta kontrol merkezi ciddi zarar görmüştü, bu sebeple komuta merkezi içerisinde çalışmak güvenli olmadığından götürdüğümüz tırı komuta kontrol merkezi olarak kullandılar. Yaşanan İzmir depremi sonrası ise İstanbul ekibinin olay yerine hareketi haber geldikten 45. Dk sonrasında oldu. UMKE nin kuruluş amacının başında insan hayatına verilen önem gelmektedir. İşlerini çok profesyonelle yaptıklarını ifade etmektedirler. İşlerinin manevi değerinin de paha biçilemez olduğunu düşünüyorlar.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; tatbikatların hayat kurtarıcı etkilerinin olduğunu vurgulamaktır.

- “UMKE Nedir? UMKE Ne İşe Yarar?” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“5-8 Mayıs 2016 Antalya Beşkonak 5. Ulusal UMKE tatbikatı hk. Çadır kurma, konuşlanma ve arama kurtarma müdahaleleri hk. Bilgiler içermektedir. Afetzedelerin alandan çıkartılıp 112 sağlık personellerine teslimi belirtilmektedir.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; UMKE’nin afete müdahaleye kadar ki süreci üzerindeki etkinliğini vurgulamaktır.

- “UMKE nedir? UMKE’nin Açılımı Nedir?” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir;

“UMKE nin kuruluşu anlatılmakta, Kocaeli depreminin UMKE nin kuruluşundaki etkisi açıklanmaktadır. Afetzedelerin enkaz altında genel muayenelerinin yapılması gerekliliğinden ortaya

çıkan bu kuruluşun ve müdahalelerinin öneminden bahsedilmektedir. UMKE’de kamuda çalışan gönüllü sağlık personeli sayısının 12 bini aştığı ifade edilmektedir. Türkiye de sağlık çalışanlarından oluşan arama kurtarma faaliyetlerinde en büyük kuruluşun UMKE olduğu ifade edilmektedir. 21 sağlık bölgesinde 21 medikal lojistik sağlık depolarının bulunduğu açıklanmaktadır. 2004 yılında kurulduğu ve görevin kutsal olduğu belirtilmektedir. Sağlık bakanlığı afetleri UMKE üzerinden organize etmekte olduğu ifade edilmiştir.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; 1999 depreminin bu ekibin kuruluşundaki etkisinde ki önemi ve faaliyetlerinin önemine olan vurgudur.

- “Doç. Dr. Deniz Göksedef Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri Hakkında” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“Afet sonrası kurtarma takımı olan AFAD ve yine bu süreçte tıbbi eğitim almış sağlık personellerinin olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu görevde UMKE tarafından üstlenilmektedir. UMKE’nin ne olduğu hakkında bilgi vermektedir. Sağlık bakanlığına bağlı çalışmakta olduğunu ve gönüllük esaslı oluşan bir kuruluş olduğu ifade etmektedir. UMKE’nin ilk çıkış kuruluş noktasının İstanbul il sağlık müdürlüğü olduğunu belirtmektedir. Yurt dışı görevlerinde de UMKE’nin aktif rol aldığından bahsetmektedir. Ve herkesi UMKE’ye davet etmektedir.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; UMKE’nin kurtarma çalışmalarında ki varlığı, önemi ve sağlık çalışanı olan herkesin bu ekibe davet edilmesidir.

- “UMKE Personeli Göçük Altında Ameliyat Dahî Yapabiliyor.” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir;

“UMKE personeli olaya müdahale için hazır oluş durumu ile ilgili ekipman ve konuşlanma ile ilgili görsel sunulmaktadır. Ardından 15 yıldır UMKE de görev alan bir kişi bilgi amaçlı şu şekilde ifadeler kullanmıştır; arama kurtarma ekiplerinin gerekli açma çalışmalarını yapıp hastaya ulaştığı anda biz (UMKE’yi kast ediyor) devreye giriyoruz. Ve hastaya boyunluğu takıp damar yolu açmamız gerekiyor. Mesela 1999 Marmara depreminden sonra kayıplarımızın büyük bir çoğunluğu hastalara damar yolu açılmadığı için olumsuz sonuçlandı.

Hastaya izotonik vermemiz gerekiyor, potasyum içeren sıvıların verilmemesi gerekiyor. Bu yüzden hastalarımızı kaybettik. Enkazdan çıkarttık mutlu bir şekilde üç saat sonra hastaneye sevk ederken yolda hastalarımızı kaybettik. Bu açıdan çalışmalarımızı yürütüyoruz. Yine o dönem gerekli müdahaleler yapılamadı boyunluk takılmadı. Biz özellikle bu işe 1999 depreminden sonra ağırlık verdik. Yani 99 depremi bizim için bir ders oldu bir milat oldu. Yapılan tatbikatlar ve müdahaleler ile çok iyi duruma gelmiş bulunmaktayız. Mesela afet sonrası boyunluk uygulamamız gerekiyor. Çünkü boyun travması muhakkak var. O kolonlar hastaların üzerine devrilmiş bir vaziyette buluyoruz hastaları. Daha sonra Crush sendromunu önlemek için izotonik adını verdiğimiz sıvılar takmamız gerekiyor. Gerekli travmalara bağlı olarak sırt tahtasında sabitlememiz gerekiyor hastaları. Solunum yolunu açmamız gerekiyor hastanın, oksijen bağlamamız gerekiyor hastaya. En son çare mesela ayak sıkışmış çıkartamıyoruz ve hastanın durumu kötüleşiyor. Bu durumda amputasyona kadar gitmemiz gerekiyor. Ve bununla ilgili de gerekli ortopedi uzmanının ekipte yer alması gerekiyor ve ekiplerimiz de de var. İhtiyaç olduğu anda cerrahi müdahale bile yapabiliyoruz. Kısaca hastayı ambulansa teslim edene kadar stabil hale getirmemiz gerekiyor ve bütün bu işlemleri olay yerinde yapabiliyoruz. Video devamında yine müdahale sırasında kullanılan ekipmanlar ve uygulamaları ile ilgili bilgi verilmektedir. Ayrıca UMKE'nin sağlık personellerinden oluştuğunu ifade etmektedir. Ayrıca mobil komuta aracı ile iletişim ağının çöktüğü anda iletişim ağını kurabildiklerini belirtmektedir. Şöyle düşünün tüm hatların koptuğunu düşünün biz uydudan dahi haberleşme yapabiliyoruz. Ya da yüksek frekanslı telsizlerimiz ile dünya ile de haberleşebiliyoruz. Yani iletişim sistemi çöktüğü anda iletişimin kalbi burada atıyor diyebilirsiniz şeklinde durum izah edilmiştir.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; özellikle 1999 depremi sonrası alınan dersler ile UMKE'nin kuruluşu ve amacı üzerine vurgular yapmak ve enkaz altında yapılan bazı yanlışlar olduğunu fakat tatbikatlar ile hazır oluş düzeylerini arttırdıkları hatta çok ileri düzeyde sağlık müdahalelerin yapıldığını belirtmektir.

- “Mesajınız Var- Kayseri Arama Kurtarma Ekipleri” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“Dağcılık ve kayak alanında her yıl çok fazla kaza olduğundan bahsedilmektedir. UMKE personellerinin hepsinin 112 acil sağlık personeli olduğunu söylemektedir. Ama bir kaza anında hepsi gönüllü bir çalışan oluyor. Hem teorik hem de pratik eğitimin alanında uzman kişiler tarafından verildiğinden bahsedilmektedir. UMKE ayrıca eğitim ve tatbikatlar bağlamında kurumlar arası koordinasyon ve eksikliklerini gördüler. Kaybolmalar ve çıkış altından kurtarma olaylarında ne kadar hızlı ve daha iyi müdahale edilmesini öğrendiler. Alınan yurt dışı eğitimler ile özellikle Avusturya da bulunan ICAR ile kurum personellerinin bakış açısının değiştiği koordinasyonda ilerleme sağlandığı ifade edilmiştir. Özellikle yurt dışı eğitiminin en büyük katkısının zaman yönetiminde olduğu vurgulanmaktadır. Projeler ve eğitimler ile özellikle sorunların tespit edileceği ve çözüm senaryoları oluşturulabileceği belirtilmiştir. Ayrıca farkındalığın önemi de vurgulanmıştır.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; proje, eğitim tatbikatların öneminden bahsetmek ve farkındalık kavramına vurguda bulunmaktadır.

- “Antalya UMKE tanıtım 2016- 5. Ulusal UMKE tatbikatı” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“Antalya UMKE Tanıtım 2016- 5. Ulusal UMKE Tatbikatı- Antalya il sağlık müdürlüğü tarafından yaptırılan video içeriğinde sözlü bir ifadeden ziyade bir görsel akış sunulmuştur ve şu şekildedir; UMKE ekiplerinin bölgeye intikali ve konuşlanması hakkında görsel bilgi sunulmaktadır. Kara ve hava taşıtlarının hem bölgenin zor koşullarına karşı durumu hem de zamanın ne kadar önemli olduğuna dair bir vurgu yer almaktadır. Süreç içerisinde müdahale ve arama kurtarma çalışmalarında yapılan eylemler belirtilmiştir. “Sesimi duyan var mı” şeklinde ifadeler ile görsel durum desteklenmiştir. Sedyeye ile afetzede kurtarma ve ip bağlama ve afetzede en güvenli şekilde olay yerinden tahliye edecek ekipman gösterimi sunulmaktadır.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; UMKE'nin müdahale aşamasına kadar ki sürecinde bulunan eylemleri belirterek ekipmanların gösterildiği bir içerik sunmaktır.

- “Kars, UMKE ve 112 Ekipleri deprem bölgesinden döndü.” Bu başlık altında yer alan video içeriğinde yer alan ifadeler aşağıda belirtilmiştir

“Kars UMKE ve 112 ekipleri deprem bölgesinden döndü Kafkas Haber Ajansı / Bedir Altunok Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE) ve 112 sağlık ekipleri, Elazığ'daki depremde katıldıkları kurtarma ve ilk yardım çalışmalarını tamamlayarak Kars'a dönüş yaptı. Sağlık Bakanlığı'nın talimatları, Kars Valiliğinin koordinesinde 15 UMKE, 15 sağlık görevlisi toplam 30 personel 3 UMKE aracı, 1 hizmet aracı, 5 ambulansla, 2 adet şişme sahra hastanesi ile birlikte 24 Ocak günü saat: 23.00'de Elazığ'a hareket etti. Saat: 03.25'de Elazığ'a varış

yapan Kars ekibi kurtarma ve ilk yardım çalışmalarına katıldı. Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birim Sorumlusu Tahsin Ulu ve UMKE sorumlusu Soner Gül öncülüğündeki Kars ekibi koordineli şekilde çalışarak enkaz altında kalanları kurtarmak için büyük çaba harcadılar. Elazığ'daki çalışmalarını başarıyla tamamlayan UMKE ve 112 sağlık ekipleri 9 araçla birlikte bugün (26 Ocak 2020) saat: 01.30 sıralarında Kars'a döndüler. Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri Birim Sorumlusu Tahsin Ulu, afet bölgesinde gösterdikleri üstün gayret ve çabalarından dolayı tüm ekibe teşekkür etti.” Bu ifade doğrultusunda video içeriğindeki hedef; tatbikatlarda UMKE'nin gösterdiği çabaya vurgu yapmaktır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Afetlerde hızlı ve yerinde müdahale özellikle can kaybının önlenmesi noktasında önem taşımaktadır. Müdahale evresinde zaman kaybetmeden yapılacak tüm arama kurtarma çalışmaları afetlerin doğuracağı zararları ve muhtemel krizleri önleyecektir. Afetlerde en önemli olgunun hazırlık (hazır olma durumu) olduğu düşünüldüğünde afete müdahale ve arama kurtarmada sağlık kanadının temelini oluşturan Ulusal Medikal Kurtarma Ekibine büyük bir sorumluluk ve görev düşmektedir. Sosyal medya ve özellikle YouTube video paylaşım platformları içerik paylaşımında sıklıkla kullanılmaktadır. Sosyal medyada (YouTube) UMKE ile ilgili en çok izlenen videoların içeriğine odaklanılan bu çalışmada özellikle UMKE'nin afet olaylarındaki yeri, önemi, görev ve sorumlulukları üzerine vurgu yapılmış, yaşanan her bir afet olayı ve kazanılan deneyimler ile afetlerde enkaz altında dahi tüm müdahalelerin yapılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca kurtarma ekibinin, afetlerde müdahalede gerekli tüm

ekipmana sahip olduklarının vurgulandığı tespit edilmiştir. Özellikle müdahale sürecinde iletişimin hayat kurtarma noktasında çok önemli bir yeri olduğunu, yapılan tatbikatların eylemleri amaca ulaştırma açısından büyük önem taşıdığı belirtilmektedir. Ayrıca müdahale sürecinin kritik önemde olduğu, gönüllülük esaslı bu yapılanmada ekip çalışmasının önemi de vurgulanmaktadır. Yanı sıra proje ve eğitimler ile farkındalık çalışmalarının yapılması ve insanların hazır oluş düzeylerinin artırılmasındaki katkılarda ortaya koyulmuştur. İlgili kurtarma ekibi ile video ve görsel sunumların geliştirilmesi, farkındalık ve hazır olma kavramlarına vurgu yapan daha çok videoların hazırlanması özellikle bu platformun desteklenip geliştirilmesi ile afetlerde sağlık müdahaleleri noktasında daha da ileri bir seviyeye ulaşılacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede yapılan incelemenin medikal ekibi ile ilgili bir ön görüş oluşturması ve alanda vurgulanması, gerekenleri açığa çıkarması noktasında önemli katkı sağlayacaktır.

REFERANSLAR

- Akova, S. (2017). “Sigarayı Bırak, Hayatı Bırakma” Sloganlı Kamu Spotları Örneklemelerinin Alımlama Analizi Yöntemi ile İncelenmesi. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(2), 15-36.
- Akpınar, N. B., Ceran, M. (2020). Afetlerle İlgili Güncel Yaklaşımlar ve Afet Hemşiresinin Rol ve Sorumlulukları. Paramedik ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi, 1(1), 28-40.

- Altun, F. (2018). Afetlerin ekonomik ve sosyal etkileri: Türkiye örneği üzerinden bir değerlendirme. Sosyal Çalışma Dergisi, 2(1), 1-15.
- Altunay, A. D. (2006). Video sanatında yapı çözümü: araç ve mesaj olarak video. Selçuk İletişim, 4(2), 234-239.
- Aytekin, H. (2016). Görsel-İşitsel Medyada Sağlık-Güvenlik Halleri: Tartışılması Gereken Bir

- Alan Olarak Kamu Spotu. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 9(3), 249-275.
- Ayvazoğlu, G., Çekiç, M., Uzunali, S. (2022). AFAD Çalışanlarının İşe İlişkin Duyuşsal İyi-hissizlik Algısı. Afet ve Risk Dergisi, 5(2), 395-407.
- Baysal, A. Ş., Çakır, H., Toplu, M. (2015). Açık eğitim kaynaklarının gelişimi ve Türkiye’de uygulama alanları. Türk Kütüphaneciliği, 29(3), 461-498.
- Creswell JW. (2014). Research Design Qualitative, Quantative, and Mixed Methods Approaches (4. baskı). London: SAGE.
- Çatak, İ. (2021). Türkiye’de Afetlere Etkin Müdahalede Deniz Alternatifi Önerisi: Afet Gemileri. Deniz Taşımacılığı ve Lojistiği Dergisi, 2(1), 1-16.
- Demiröz, K. (2020). Afet Kriz Yönetiminde Sosyal Medyanın İşlevselliği ve Zararları Üzerine Bir İnceleme. Resilience, 4(2), 293-304.
- Dikmen, E. Ş. (2018). Yükseköğretim kurumlarının video paylaşım stratejileri: Türkiye’deki üniversitelerin Youtube kanalları üzerine bir inceleme. Ankara Üniversitesi İlefl Dergisi, 5(2), 29-52.
- Emrah, G., Dinç, A., (2020). UMKE Çalışanlarının Afet Durumunda Etik Yaklaşımlarının İncelenmesi; Güney Marmara Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 9(1), 17-24.
- Erkal, T., Değerliuyurt, M. (2009). Türkiye’de afet yönetimi. Doğu Coğrafya Dergisi, 14(22), 147-164.
- Günaydın, M., Tatlı, Ö., Genç, E. E. (2017). Arama kurtarma örgütleri ve UMKE. Doğal Afetler ve Çevre Dergisi, 3(1), 56-63.
- Konuk, N., Güntaş, S. (2019). Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries, 3(4), 1-25.
- Kurt, A., Alarçin, E. Y. (2019). Sağlık Alanındaki Kamu Spotlarına İlişkin Tutum ve Beklentilerin Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 10(24), 364-378.
- Morreale, J. (2014). From homemade to store bought: Annoying Orange and the professionalization of YouTube. Journal of consumer culture, 14(1), 113-128.
- Önsüz, M., Atalay, B. (2015). Afet lojistiği. Osmangazi Tıp Dergisi, 37(3), 1-6.
- Özdemir, A., Şahinöz, T. (2022). Toplumda Afet Farkındalığı Oluşturmaya Yönelik Kullanılan Araçlar: Nitel Bir Çalışma. Afet ve Risk Dergisi, 5(1), 78-93.
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: sosyal bilimlerde yöntem-bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 323-343.
- Özmen, B., Özden, T. (2013). Türkiye’nin afet yönetim sistemine ilişkin eleştirel bir değerlendirme. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (49).
- Tercan, B. (2018). Türkiye’de afet politikaları ve kentsel dönüşüm. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(5), 63-74.
- URL-1,
[https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587) (online erişim tarihi: 14.09.2022)
- URL-2,
[https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587) (online erişim tarihi: 20.08.2022)
- Varol, N. (2007). Doğal ve teknolojik afetler konusunda toplumun bilinçlendirilmesi ve “AFEM” in rolü. TMMOB Afet Sempozyumu, 5(7).
- Yavuz, A., Dikmen, S. (2015). Doğal afetlerin zararlarının finansmanında kullanılan afet öncesi finansal araçlar. Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, 3(2), 303-322.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N., Özmen, B. (2012). Video Paylaşım Sitelerinin Eğitsel Amaçlı Kullanımı. Education Sciences, 7(1), 288-295.